

քան հակասութիւն չկայ, որքան այդ երկու
ուղղութեանց արտայայտութիւնների մէջ: Մէկը
ներկայացնում է այդ յօրեյեանը մի լուսաւոր
գործ, միւսը՝ խաւար, մէկը համարում է այդ
համազգային, նոյնիսկ համաշխարհային կուլտու-
րական ցոյց, միւսը ընդհակառակը—մի տեսակ
անպատուութիւն, մէկը սպիտակ է ասում, միւսը
սև: Բայց ո՞րն է ճիշտը, ո՞րն է լրջմիտ վերա-
բերմունքի արդիւնք. իմ կարծիքով, ոչ այս և
ոչ այն. «Մշակը» ունեցել է և ունի որոշ հա-
տարակական արժէք, այդ պէտք է խոստովանել,
ինչպէս և և չպէտք է մոռանալ, որ նա ունեցել
է սխալ քայլեր, սխալ գնահատումներ:

Լրջութեան պակասն է դարձեալ, որ մի
կողմին ստիպում է մոռանալ եղած գործը, իսկ
միւսին՝ մեծացնել, ուսցնել այդ գործը չափից
դուրս: Ինչու այդպիսի ծայրայեղութիւն ցոյց
տալ. չէ՞ որ դրանից տուժում են երկուսն էլ.
«Հորիզոնը» դառնում է այդպիսով նեղ, կու-
տակցական թերթ, «Մշակն» էլ դառնում է
ինքն իրեն գովող, իրեն մի ծառայութիւնը
հարիւր համարող օրգան:

Pessimist

Վեհ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԿԱՐԳԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՑ

Դիւանի գրութեանը յայտնուեց Հայ տպա-
գրութեան 400-ամեայ Յօրեյեանական Յանձնա-
ժողովի Նորին Սրբազանն մայիս ամսոյ 7-ի նոյն
Յանձնաժողովի յայտարարութեան վրայ արած
հետեւեայ մակագրական—կարգադրութիւնը. «Ի
նկատի ունենալով Յօրեյեանական Յանձնաժողովի
և Գէորգեան Հոգևոր ձեմարանի Մանկավար-
ժական Խորհրդի յայտնած կարծիքներն ու ցան-
կութիւնները, կարգադրում և հաստատում ենք.

ա. Միացնել Հայ տպագրութեան 400-ամ-
եայ յօրեյեանի հանդէսը տառերի դիւտի 1500-
ամեակի հետ և կատարել այդ մեծ յօրեյեանն
այս տարի հոկտեմբերի 13-ին ս. Թարգմանչաց
տօնին:

բ. Հիմնել դպրոցական ֆօնդ մեր հոգևոր
և եկեղեցական-ձխական դպրոցների բարդա-
ւածման և բազմացման համար.

գ. ս. Էջմիածնի մատենադարանի կարևոր
ձեռագիրները պարբերաբար հրատարակել.

դ. Մեծ յօրեյեանի առթիւ հրատարակել
մի գիտական ժողովածու.

ե. Հրատարակել հանրամատչելի գրքոյի
համաձայն Յօրեյեանական Յանձնաժողովի Գոր-
արձանագրութեան Գորդ յօդուածի և ցրուել
բոլոր դպրոցների աշակերտներին և ժողովրդին
ձրի.

Դրել այս մտքով կոնդակներ Յանձնաժողո-
վի և բոլոր առաջնորդների անունով, իսկ դպրո-
ցական ֆօնդի ժողովարարութեան համար կոմ-
կասի Տ. Փոխարքայից թոյլտուութիւն ստանա-
լուց յետոյ: Տ մայիսի. [Թ. 344*]:

«Արարատ»

ԻՄ ՋՐՈՅՏՆԵՐԸ

IV

Արդարութիւնը պիտի յաղթանակէ, ինչ ուզում է
լինի, ինչ գնով ուզում է լինի, որտեղ ուզում է լինի:

Երբ մի ժողովրդի մէջ մեռնում է արդարութեան
պահանջը, մեռնում է արդարասիրութեան զգացմանը,
—նշանակում է, որ մեռնում է հէնց այդ ժողովուրդը, որ
նա այլևս զրկում է ապրելու, վայելուչ ապրելու բա-
րոյական իրաւունքից:

Երբ արդարասիրութիւնը մեռնում է իշխանաւորի
մէջ,—նշանակում է, որ այդ իշխանաւորը բարոյական
անանկութեան գիրկն է ընկած:

Ես չեմ ուզում հաւատալ, ես սարսափում եմ ան-
գամ մտածելուց, որ Հայ ժողովրդի միջից չբացել անյայ-
տացել է արգարութեան—արդարասիրութեան գաղափարը:
Ես մի բայէ չեմ կարող հաշտուել այն վայրենի մտքի
հետ, որ Հայ ժողովրդի դուրս անցած իշխանաւորները

*) Արտատպելով «Արարատ» պաշտ. թերթի Մայիս-
Յունիս միացրած № ից Ամենայն Հայոց Վեհ. Կաթո-
ղիկոսի կարգադրութիւնն ու հաստատութիւնը հայոց
տառերի գիւտի 1500-ամեայ և Հայ տպագրութեան 400-
ամեայ համազգային յօրեյեանի առթիւ, մենք՝ առանց
մանրամասնութիւնների ու խնդրի ոչ էական մասի բացա-
տրութիւնների մէջ մանկու՛ գտնում ենք, որ ամենա-
յարմար, յատանելի և հեղինակաւոր տօնախմբութեան
կենդանատեղին Ս. Էջմիածինն է, այնտեղ պէտք է փա-
ռաւորապէս կատարուի այդ համազգային տօնը և այն-
էլ Վեհափառ Հայրապետի արած կարգադրութեան
համաձայն տարևոյս Հոկտեմբերի 13-ին, Թարգմանչաց
տօնին, որ դպրոցական տօն էլ է, և ոչ Նոյեմբերի 26-ին,
որի մասին առաքիլում է թիֆլիզում կազմուած Յանձնա-
ժողովը: Իսկ խորհրդաւոր է և Ազգային արժանապատու-
թիւնն էլ այդ է պահանջում իսկ թէ ինչով յաւերժաց-
նել այդ տօնը—գրական թէ դպրոցական ֆօնդ կազմելով
—մենք առաւելութիւն ենք տալիս վերջինին:

ԽՍԸ.